Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Γ΄ Λυκείου
Κλείδα για το επαναληπτικό διαγώνισμα Οκτωβρίου • τμήματα διετούς προετοιμασίας

Διδαγμένο κείμενο

Α1. α) **Λάθος** γ) **Σωστό** δ) **Σωστό** [2 μονάδες x 3 προτάσεις = **6** μονάδες]

Α2. «οἱ νομοθέται τοὺς πολίτας ἐθίζοντες ποιοῦσιν ἀγαθούς / ὅσοι μὴ εὖ αὐτὸ ποιοῦσιν ἁμαρτάνουσιν».

- *Οι νομοθέτες κάνουν αγαθούς τους πολίτες με τη **συνήθεια**. Αυτή είναι και η **θέληση** του κάθε νομοθέτη. Όσοι δεν κατορθώνουν αυτό (: το **ἐθίζειν**), **αποτυγχάνουν** στο έργο τους. Σ' αυτό άλλωστε διαφέρει και το καλό πολίτευμα από το λιγότερο καλό. Έτσι, η δεικτική αντωνυμία παραπέμπει στο **βαθμό επιτυχίας** του έργου των νομοθετών και τη συνακόλουθη **ποιότητα του πολιτεύματος**.* *(**4** μονάδες)*
  - ⇨ *Εναλλακτικά: Η διάκριση των πολιτευμάτων σε αγαθά και φαῦλα γίνεται με κριτήριο την επιτυχία του έργου του νομοθέτη, ο οποίος οφείλει να παράσχει στον πολίτη καθοδήγηση, εθίζοντάς τον στην αρετή. Έτσι, η αποτελεσματική σύνδεση του ἔθους με το ἦθος μέσα στην πολη αποτελεί το ανώτατο ποιοτικό κριτήριο για την επιτυχία του έργου νομοθέτη και του πολιτεύματος.*

Β1.α. *κατά την προτεινόμενη μοριοδότηση, **10** μονάδες.*

Το μέσον μπορεί να προσδιοριστεί με βάση δύο κριτήρια: τα αντικειμενικά και τα υποκειμενικά.

«Λέγω τοῦ μὲν πράγματος μέσον τὸ ἴσον …. ὅπερ ἐστὶν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πᾶσιν»

- **Μέσον με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια** («κατ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα»): Η έννοια του μέσου στα πράγματα ορίζεται αντικειμενικά, πρόκειται δηλαδή για ένα **αριθμητικό** μέσο με δύο βασικά γνωρίσματα: πρώτο ότι το μέσο αυτό είναι ένα και, αφού καθοριστεί, **αμετάβλητο** και δεύτερο ότι το μέσον αφού οριστεί, είναι το ίδιο και ισχύει για όλα τα πράγματα. Είναι αυτό που **ισαπέχει** από τα δύο άκρα του πράγματος. Δεν επιδέχεται άρνηση ή αντίρρηση, γιατί ορίζεται αντικειμενικά με βάση αριθμητικά δεδομένα. (**2** μονάδες)

«***πρὸς ἡμᾶς δὲ ὃ μήτε πλεονάζει μήτε ἐλλείπει· τοῦτο δ' οὐχ ἕν, οὐδὲ ταὐτὸν πᾶσιν***»

- **Μέσον με βάση τα υποκειμενικά κριτήρια** («πρὸς ἡμᾶς»): **Η έννοια του μέσου στον άνθρωπο δεν ορίζεται με αντικειμενικά αριθμητικά δεδομένα**. Η υποκειμενικότητα των κριτηρίων παραπέμπει στις ανθρώπινες ανάγκες και στον διαφορετικό τρόπο που ικανοποιούνται από κάθε άνθρωπο. Υπάρχει ωστόσο ένας γνώμονας που προσανατολίζει κάθε φορά το μέσο· αυτό είναι «το **πρέπον**» (δέον) που συνδέεται από τη μια με ένα αίτημα ισορροπίας του ανθρώπου και από την άλλη με τη **φρόνηση**. Επειδή το δέον, αυτό που χρειάζεται κάθε άνθρωπος για να περιέλθει σε κατάσταση ισορροπίας, διαφοροποιείται ανά περίπτωση, ο Αριστοτέλης εύλογα αναγνώρισε στη **μεσότητα που αφορά τον άνθρωπο ότι δεν είναι μία και μοναδική και ούτε ίδια για όλους τους ανθρώπους**. Αυτό το μέσο είναι σχετικό και ο προσδιορισμός του εξαρτάται από τον ίδιο τον άνθρωπο, ο οποίος με τη χρήση της λογικής μπορεί να συνεκτιμά διάφορους αστάθμητους και μεταβλητούς παράγοντες, όπως τις ιδιαίτερες ανάγκες του, τις περιστάσεις, την εποχή, τον τόπο, τα κοινωνικά πρότυπα κτλ. (**3** μονάδες)

- **μήτε πλεονάζει / μήτε ἐλλείπει**: Η κάθε αρετή κατά τον Αριστοτέλη είναι μεσότης, είναι δηλ. το μέσον ανάμεσα στα δύο άκρα, την υπερβολή και την έλλειψη, που έχουν και τα δύο αρνητικό χαρακτήρα. Έτσι, ο ανδρείος βρίσκεται στο μέσον, ενώ στο ένα άκρο —της υπερβολής— βρίσκεται ο θρασύς και στο άλλο άκρο —της έλλειψης— ο δειλός. Το ίδιο συμβαίνει και με τις αρετές της σωφροσύνης και της πραότητας, που είναι μεσότητες. στο άκρο της υπερβολής σχετικά με τις αρετές αυτές βρίσκεται, αντίστοιχα, ο ακόλαστος και ο οργίλος. Ο Αριστοτέλης δεν αναφέρει καν το άκρο της έλλειψης σχετικά με τις αρετές αυτές, επειδή συναντάται πολύ πιο σπάνια από το άκρο της υπερβολής. (**2** μονάδες)

- Ο Αριστοτέλης, στην προσπάθειά του να προσδιορίσει την έννοια της «μεσότητας», αναφέρεται και στις έννοιες της «ὑπερβολῆς» και της «ἐλλείψεως». **ὑπερβολή, ἔλλειψις, μέσον**: Ας θυμηθούμε καταρχάς το αρχαιοελληνικό γνωμικό: μέτρον ἄριστον. Ο Αριστοτέλης το αποδέχεται και τονίζει: Στο πεδίο των παθών και των πράξεων ο άνθρωπος κάνει επιλογές· μπορεί να ξεπεράσει το μέσον-μέτρο (ὑπερβολή) ή να υστερήσει ως προς αυτό (ἔλλειψις). Για παράδειγμα, υπερβολή, έλλειψη και εύρεση του μέτρου μπορεί να υπάρξει στη διατροφή, την άσκηση, την εκδήλωση οργής, τη δαπάνη χρημάτων κ.ά. **Στόχος του ενάρετου είναι σε κάθε περίπτωση το μέτρο, η επίτευξη της μεσότητος.** (**0,5** μονάδα)

- **κατὰ (αὐτό) τὸ πρᾶγμα – πρὸς ἡμᾶς**: **Αντίθεση**: Με το συγκεκριμένο **αντιθετικό δίπολο** ο Αριστοτέλης εκφράζει τη διάκριση που κάνουμε σήμερα ανάμεσα στο αντικειμενικό και το υποκειμενικό (ακριβέστερα: ανάμεσα σε ένα δεδομένο υποχρεωτικό για όλους και την προσωπική επιλογή). Στο πεδίο της ηθικής, τονίζει ο φιλόσοφος, πολύ πιο σπουδαία είναι η προσωπική επιλογή που κατευθύνεται από τη γνώση και τη λογική: *ἐν πᾶσι δὲ τὸ μέσον τὸ πρὸς ἡμᾶς βέλτιστον· τοῦτο γάρ ἐστιν ὡς ἡ ἐπιστήμη κελεύει καὶ ὁ λόγος (Ηθικά Εὐδήμια 1220b27-28).* (**2** μονάδες)

- Αξίζει να επισημάνουμε ότι οι όροι «αντικειμενικός» και «υποκειμενικός» δεν υπήρχαν στην ελληνική γλώσσα κατά την εποχή του Αριστοτέλη και αποτελούν **δικές του επινοήσεις**. Όπως συχνά οι επιστήμονες βρίσκονται αντιμέτωποι με την ανάγκη να εκφράσουν με τις κατάλληλες λέξεις τις νέες ιδέες ή επιστημονικές τους συλλήψεις, έτσι και ο Αριστοτέλης, για να πλησιάσει στον προσδιορισμό των εννοιών αυτών, χρησιμοποίησε τον όρο «κατ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα», «τοῦ πράγματος», «κατά το πρᾶγμα», για την έννοια της αντικειμενικότητας και τον όρο «πρὸς ἡμᾶς» για την υποκειμενικότητα. (**0,5** μονάδα)

- ***περαιτέρω αντιθέσεις:***
  - *για το ίδιο το «τό πρός ἡμᾶς»: μήτε πλεονάζει ≠ μήτε ἐλλείπει*
  - *αντικειμενικό: ὅπερ ἐστὶν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πᾶσι ≠ υποκειμενικό: τοῦτο δ' οὐχ ἕν, οὐδὲ ταὐτὸν πᾶσιν»*

Β2. *10 σημεία (●) 1 μονάδα = **10** μονάδες.*

*Ο Αριστοτέλης διακρίνει το **ἔθος** (τις διαμορφωμένες κοινωνικές συμπεριφορές και πρακτικές ενός ανθρώπου) από την φύσιν (τις δεδομένες βιολογικές/φυσιολογικές λειτουργίες του ανθρώπινου είδους). Το έθος συνδέεται γενετικά με την επανάληψη ομοίων ενεργειών: ἔθει δὲ ὅσα διὰ τὸ πολλάκις πεποιηκέναι ποιοῦσιν (Ρητορική 1369b6-7). Στη διαμόρφωση του ἔθους έχει μεγάλη σημασία η νεανική ηλικία.Είναι θεμελιώδης στη φιλοσοφία του Αριστοτέλη η διάκριση –συχνά αντιθετική– των εννοιών δύναμις και ἐνέργεια. **Δύναμις** είναι η δυνατότητα που έχει ένα πράγμα ή ένα ον να γίνει ή να κάνει κάτι, ενώ η ἐνέργεια είναι η (μεταγενέστερη) πραγμάτωση αυτής της δυνατότητας· π.χ. ο χαλκός είναι δυνάμει ανδριάντας. Ο Αριστοτέλης θεωρεί ότι η ενέργεια (πραγμάτωση) είναι πιο σημαντική από την δύναμιν. Συνδέει μάλιστα τὰς δυνάμεις με το πρότερον και τὰς ἐνεργείας με το ὕστερον: οι δυνάμεις έχουν μόνο χρονική προτεραιότητα έναντι τῶν ἐνεργειῶν και όχι αξιολογική. Αυτό συμβαίνει επειδή η ενέργεια εξαρτάται από την προσπάθεια που καταβάλλει κάθε άνθρωπος, την προσωπική ευθύνη και προαίρεση, ενώ η δύναμις σχετίζεται με την ίδια τη φύση (σταθερό δεδομένο).*

- **Δυο παραδείγματα από την καθημερινή ζωή** αποδεικνύουν την αλήθεια της θέσης ότι η επανάληψη όμοιων ενεργειών οδηγεί στη διαμόρφωση ενός μόνιμου χαρακτηριστικού του ανθρώπου. Για να αποκτήσει κανείς την ιδιότητα του οικοδόμου ή του κιθαριστή θα πρέπει να ασκηθεί στο χτίσιμο και το παίξιμο της κιθάρας αντιστοίχως. Ανάλογα για να γίνει κανείς δίκαιος θα πρέπει να πράττει δίκαιες, ενάρετες πράξεις (**έξη**).
- Ο Αριστοτέλης παραθέτει **ένα επιπλέον επιχείρημα** (**εμπειρική απόδειξη**) (μαρτυρεῖ) που προέρχεται από τον **χώρο της πόλης – κράτους**, καθώς για τον φιλόσοφο υπάρχει στενή σχέση μεταξύ ηθικής και πολιτικής. Άλλωστε, μόνο αν ένας άνθρωπος διέπεται από ηθικές αρετές μπορεί να λειτουργήσει σωστά μέσα στην πόλη ως πολίτης ή και πολιτικός.
- Στη συνέχεια, εισάγει την έννοια της **ποιότητας** στις πράξεις: δεν αρκεί να εξασκείται κανείς σε μια πράξη, αλλά οφείλει να εξασκείται με τον σωστό τρόπο, ακριβώς γιατί η ποιότητα της εξάσκησης θα καθορίσει και την ποιότητα της αποκτημένης δεξιότητας.

- Οπωσδήποτε ο Πλούταρχος μεταχειρίζεται τον όρο *ἕξις* με την αριστοτελική του σημασία, ως **μόνιμη ιδιότητα** («θετική» / «ευπρεπής»), την οποία ο άνθρωπος έχει αποκτήσει με τη βοήθεια της *φρονήσεως*. Ακόμη και η ασαφής παραπομπή ότι η ψυχή λέγεται να κατέχει δύναμη, πάθος, έξη, φαίνεται ότι έχει ενδεχομένως **αριστοτελική προέλευση.**
- **Η λέξη δύναμη ορίζεται ως «αφετηρία ή υλικό του πάθους» και θυμίζει το αριστοτελικό δίπολο *δυνάμει-ἐνεργείᾳ***. Για τον Πλούταρχο «*η έξη, …, είναι ισχύς και κατάσταση της δύναμης του αλόγου, που προέρχεται από τη συνήθεια*». Έτσι προκύπτει ότι οι δύο τους **συμφωνούν** ότι η έξη είναι κατάσταση πραγμάτωσης.

- Ο Πλούταρχος όμως επιφέρει ορισμένες **διαφοροποιήσεις** στη σημασία των εννοιών της αριστοτελικής ηθικής. Προσεγγίζει δηλαδή τις ηθικές αρετές μέσα από την **αντίθεση λόγου-πάθους** ως «*έλλειψη πάθους*» και κυρίως «*συμμετρία παθών και μεσότητα*». Για τον **Πλούταρχο καθοριστικός είναι ο ρόλος του έλλογου μέρους της ψυχής**, καθώς ο λόγος «*εμφυτεύει*» τις ηθικές αρετές μέσω της φρόνησης, «*κάνοντας τη δύναμη του παθητικού ευπρεπή έξη*».
- Ίσως έτσι να προχωρεί ένα βήμα παραπέρα από την κεντρική θέση του Αριστοτέλη ότι **η ηθική αρετή δεν είναι έμφυτη, αλλά επίκτητη** ιδιότητα του χαρακτήρα (ἤθους), παρουσιάζοντας τον ***λόγο*** να λαμβάνει τον καίριο ρόλο στη διαδικασία απόκτησης των αρετών.[1]

- Επιπλέον, όπως ο Αριστοτέλης επισημαίνει ότι **η επανάληψη ενεργειών** με όμοιο πρόσημο είναι η αιτία και το μέσον για τη δημιουργία των ηθικών αρετών (*«ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ γίνεται πᾶσα ἀρετὴ καὶ φθείρεται»*),
- **παρόμοια και ο Πλούταρχος θεωρεί ότι η έξη καταλήγει στη δημιουργία ή στη φθορά της αρετής εφόσον «παιδαγωγήθηκε» σωστά ή άσχημα από τον λόγο** (*«γίνεται, αφενός, κακία, αν το πάθος παιδαγωγήθηκε άσχημα από το λόγο, και, αφετέρου, αρετή, αν το πάθος παιδαγωγήθηκε σωστά»*). Συμμερίζεται δηλαδή τη θέση του Αριστοτέλη ότι αν η αρετή δεν ήταν αποτέλεσμα παιδαγωγικής διεργασίας δεν θα υπήρχε η ανάγκη του δασκάλου (*οὐδὲν ἂν ἔδει τοῦ διδάξοντος, … κακοί*).

- Παρά τις όποιες επιμέρους διαφοροποιήσεις, η προσέγγιση του Πλουτάρχου σχετικά με τη λειτουργία του εθισμού και του λόγου στη διαμόρφωση των αρετών καταλήγει σε παρόμοια συμπεράσματα με τα Ηθικά Νικομάχεια του Αριστοτέλη. *[~450 λέξεις, δίχως τα χωρία]*

Β3. α. Λάθος β. Σωστό γ. Σωστό δ. Σωστό ε. Λάθος

Β4. *5 λέξεις (●) x 2 μονάδες =* ***10*** *μονάδες.*

- έξη ⇨ ἀπέχον
- έκτος ⇨ ἕξ
- αρετή ⇨ ἀριθμητικὴν
- εδώδιμος ⇨ φαγεῖν
- τάγμα ⇨ προστάξει

[1] *Τ.Θ.(ΙΕΠ): «ο Πλούταρχος παρεκκλίνει από την κεντρική θέση του Αριστοτέλη». Ο θεματοθέτης εκλαμβάνει τον όρο «εμφύτευση» ως φύσει -* ***άποψη που θα πρέπει να γίνει δεκτή****.*

Αδίδακτο κείμενο

Γ1. *Ξενοφῶντος, Κύρου Ἀνάβασις, 3. 1. 32-35*

Πρωτότυπο Κείμενο	**Μετάφραση**
Ἐπεὶ δὲ πάντες συνῆλθον, εἰς τὸ πρόσθεν τῶν ὅπλων ἐκαθέζοντο · καὶ ἐγένοντο οἱ συνελθόντες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν. Ὅτε δὲ ταῦτα ἦν σχεδὸν μέσαι ἦσαν νύκτες. Ἐνταῦθα Ἱερώνυμος Ἠλεῖος πρεσβύτατος ὢν τῶν Προξένου λοχαγῶν ἤρχετο λέγειν ὧδε.	Αφού λοιπόν όλοι συγκεντρώθηκαν, παρακάθησαν *στον ελεύθερο χώρο μπροστά από τις σκηνές του στρατοπέδου·* και οι στρατηγοί και οι λοχαγοί που συγκεντρώθηκαν ήταν περίπου εκατό. Κι όταν συνέβησαν αυτά ήταν [πια] σχεδόν μεσάνυκτα. Τότε ο Ιερώνυμος από την Ηλεία που ήταν ο πιο μεγάλος (στην ηλικία) από τους λοχαγούς του Προξένου άρχισε να μιλά ως εξής.
Ἡμῖν, ὦ ἄνδρες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὁρῶσι τὰ παρόντα ἔδοξε καὶ αὐτοῖς συνελθεῖν καὶ ὑμᾶς παρακαλέσαι, ὅπως βουλευσαίμεθα εἴ τι δυναίμεθα ἀγαθόν. Λέξον δ᾽, ἔφη, καὶ σύ, ὦ Ξενοφῶν, ἅπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς.	"Σε εμάς, στρατηγοί και λοχαγοί, που *(/επειδή)* βλέπουμε τα όσα συμβαίνουν φάνηκε καλό και οι ίδιοι να συγκεντρωθούμε και εσάς να καλέσουμε κοντά, για να συζητήσουμε αν μπορούμε (να αποφασίσουμε) κάτι σωστό. Πες λοιπόν, είπε (ο Ιερώνυμος) και εσύ, Ξενοφώντα, όσα ακριβώς (ανέφερες) και σε εμάς."
Ἐκ τούτου λέγει τάδε Ξενοφῶν.	Έπειτα από αυτό ο Ξενοφώντας λέει / είπε τα εξής.

Γ2. *μία (1) μονάδα για το κάθε* ***υπογραμμισμένο στοιχείο****, μαζί με τα συμφραζόμενα =* ***10*** *μονάδες.*

Στο παρόν απόσπασμα ο Ξενοφών εκφράζει τους λόγους για τους οποίους οι Έλληνες στρατηγοί και λοχαγοί οφείλουν να επιδείξουν σθένος και γενναιότητα.

- Απέναντι στη **δύσκολη κατάσταση** στην οποία βρίσκονται στην παρούσα περίσταση, εφόσον οι εχθροί σχεδιάζουν την εξόντωσή τους («*ἐπιβουλεύουσιν ὡς ἀπολέσωσιν*»), επισημαίνεται ότι θα **πρέπει να κάνουν ό,τι απαιτείται** για να μην περιέλθουν υπό την εξουσία των εχθρών, αλλά το αντίστροφο. (2)
- Δείχνοντας δηλαδή σε αυτή την ευκαιρία («*καιρόν*») οι ίδιοι γενναιότητα, **παρά τον μικρό αριθμό τους** («*τοσοῦτοι ὄντες*»), θα **παραδειγματίσουν** και τους **στρατιώτες** τους να συμπεριφερθούν αναλόγως, καθώς αποτελούν για εκείνους πρότυπα συμπεριφοράς* («*πρὸς ὑμᾶς βλέπουσι*»). (2)
- Αν δηλαδή οι ανώτεροι στο στράτευμα δείξουν ότι φοβούνται, όμοια θα συμπεριφερθούν και οι στρατιώτες τους. Αν όμως βρίσκονται σε **ετοιμότητα** («*παρασκευαζόμενοι*») εναντίον των εχθρών και **παρακινούν** τους υπολοίπους προς την ίδια κατεύθυνση, οι στρατιώτες θα τους **ακολουθήσουν** («*ἕψονται*») και θα προσπαθήσουν να τους **μιμηθούν*** («*πειράσονται μιμεῖσθαι*»). (3)
- Αυτό άλλωστε είναι και το αναμενόμενο: οι απλοί στρατιώτες πρέπει να ακολουθούν και να μιμούνται όσους είναι στρατηγοί, ταξίαρχοι και λοχαγοί. Άλλωστε **οι τελευταίοι εισέπραξαν στην ειρήνη περισσότερους μισθούς και δέχονταν σπουδαιότερες τιμές από εκείνους** («*καὶ ὅτε εἰρήνη ἦν, ὑμεῖς καὶ χρήμασι καὶ τιμαῖς τούτων ἐπλεονεκτεῖτε*»). Έτσι, θα πρέπει **στον πόλεμο να θεωρούν χρέος τους να μεριμνούν και να κοπιάζουν εκ των προτέρων για το καλό των στρατιωτών τους** («*ἀξιοῦν δεῖ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους εἶναι καὶ προβουλεύειν τούτων καὶ προπονεῖν, ἢν που δέῃ*»). (2)
- Ο Ξενοφών προτείνει τελικά ότι εν προκειμένω οι στρατηγοί θα μπορούσαν να προσφέρουν μεγάλη υπηρεσία στο στράτευμα αν μεριμνούσαν ώστε **να οριστούν το συντομότερο δυνατό νέοι στρατηγοί και λοχαγοί στη θέση εκείνων που έχουν χαθεί**(«*ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων*»). (1)

* μία (1) μονάδα να αποδοθεί είτε εξηγήσουν οι μαθητές την φράση «***πρὸς ὑμᾶς βλέπουσι***», είτε την νοηματικά ισοδύναμη «***πειράσονται μιμεῖσθαι***», ως να εννοεί ο Ξενοφών ότι οι υψηλόβαθμοι θα αποτελούν για τους στρατιώτες ***πρότυπα συμπεριφοράς, άξια προς μίμηση.***

Γ3. *10 λέξεις x 1 μονάδα =* ***10*** *μονάδες*

α.

• ἡ **δήλη** (/ ἡ δῆλος)	• ἡ **ἄθυμος**	
• (ὦ) **ἄνερ**	• **στρατηγέ**	• (ὦ) **στρατιῶτα**
• τοῦ **βασιλέως**	• τῷ **βασιλεῖ**	

β.

• **συνιέναι** *(/συνέρχεσθαι)**	• **σύνιτε** *(/συνέρχεσθε)**	• τῶν **ἀπολυμένων**

**μισή μονάδα (0,5) για το κάθενα, εάν γραφούν μόνο οι σύνθετοι τύποι του -έρχομαι.*

Γ4.α. *εντοπισμός ενός εκ των δύο =* ***1*** *μονάδα + ανάλυσή του =* ***2*** *μονάδες · συνολικά =* ***3*** *μονάδες*

Εντοπισμός ενός εκ των δύο (Ι ή ΙΙ):	Ανάλυσή του:
Ι. **ἄπερ** καὶ πρὸς ἡμᾶς (ἔλεξας) = σύστοιχο στο *ενν. ἔλεξας.*	→ **οὕσπερ λόγους** καί πρός ἡμᾶς ἔλεξας
ΙΙ. Ἐκ τούτου λέγει **τάδε** Ξενοφῶν = σύστοιχο στο *λέγει.*	→ **τούσδε (τούς) λόγους**

Γ4.β. *5 σημεία (•) x 1 μονάδα =* ***5*** *μονάδες*

• **ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν**	**Εμπρόθετος** (επιρρ.) προσδιορισμός που δηλώνει ***το ποσό κατά προσέγγιση***, ως **Κατηγορούμενο** στα Υποκείμενα του ρ. *ἐγένοντο*, «*στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί*».
• **Ταῦτα**	**Υποκείμενο στο ρήμα *ἦν* - αττική σύνταξη.**
• **Ἡμῖν**	**Δοτική προσωπική του ενεργούντος προσώπου ή ποιητικού αιτίου**, στο ρηματικό επίθετο ***ποιητέα***.
• **παρασκευαζόμενοι**	**Κατηγορηματική μετοχή,** που αποδίδεται στο Υποκείμενο *ὑμεῖς* του ρήματος ***φανεροί ἦτε*** *(μετάσταση νοηματικού κέντρου από το ρήμα στη μετοχή).*
• **ὑμῖν**	**Αντικείμενο** στο ρήμα (*ακολουθίας*) ***ἔψονται.***

Γ4.γ. *2 σημεία (•) x 1 μονάδα =* ***2*** *μονάδες*

— «*ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκεῖνοι (γένωνται) ἐφ᾽ ἡμῖν*».

γενώμεθα, (γένωνται)	• το ρήμα έχει και στις δυο περιπτώσεις τη σημασία «***εναπόκειμαι, εξαρτώμαι, υπακούω, υποτάσσομαι***», • λόγω της σύνταξής του με εμπρόθετο επιρρηματικό προσδιορισμό που δηλώνει ***εξάρτηση / υποταγή / υπακοή***, *ἐπὶ τοῖς βαρβάροις - ἐφ᾽ ἡμῖν.*